

(WP 1, Action 2, KP 1)

Poročilo o spremljanju izvajanja ukrepov Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje na področju digitalnih spretnosti

mag. Simon Delakorda, Inštitut za elektronsko participacijo

(Ljubljana, 3. julij 2024)

Izjava o odgovornosti

Besedilo je izključno odgovornost avtorja in ne odraža nujno stališč in mnenj European Citizen Action Service (ECAS) ali Komisije Evropske unije (Komisija). Zanje ne moreta biti odgovorna niti ECAS niti Komisija.

Besedilo je na voljo pod pogoji licence Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna ([CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)).

Naslovna slika: Evropska komisija

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/factpages/digital-decade-2024-report-country-fact-pages>

Kazalo vsebine

POVZETEK.....	3
SUMMARY.....	4
1 DIGITALNE SPRETNOSTI (KOMPETENCE).....	5
1.1 Cilji države Slovenije.....	5
1.2 Obdobje 2021-2023 brez napredka na področju digitalnih spretnosti.....	5
1.3 Ukrepi Ministrstva za digitalno preobrazbo na področju digitalnih spretnosti v letu 2023.....	7
1.4 Učinki ukrepov na področju digitalnih spretnosti v letu 2023.....	8
1.5 Ukrepi Ministrstva za digitalno preobrazbo na področju digitalnih spretnosti v letu 2024.....	9
1.6 Vizualizacija podatkov o izvajanju ukrepov na področju digitalnih spretnosti.....	10
1.7 Priporočila Evropske komisije na področju digitalnih spretnosti.....	11
2 SKLADNOST UKREPOV NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI S SMERNICAMI DIGITALNE PREOBRAZBE ECAS.....	11
3 PREDLOGI DOPOLNITEV NACIONALNEGA STRATEŠKEGA NAČRTA NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI.....	12

POVZETEK

Poročilo predstavlja podatke in ugotovitve o izvajanju ukrepov na področju digitalnih spretnosti v pristojnosti Ministrstva za digitalno preobrazbo, ki so vključeni v Nacionalni strateški načrt za digitalno desetletje.

Podatki so bili zbrani na podlagi pregleda javno dostopnih virov o izvajanju ukrepov v nacionalnem strateškem načrtu, analize nacionalnih ukrepov za uresničevanje ciljev digitalne preobrazbe s strani Evropske komisije in uradnih statistik, ki primerjalno merijo digitalne kompetence prebivalstva.

V prvem delu poročila so predstavljeni cilji države Slovenije na področju digitalnih spretnosti, deleži prebivalstva z osnovnimi in naprednimi digitalnimi spretnostmi po starostnih skupinah, pregled ukrepov Ministrstva za digitalno preobrazbo za doseganje ciljev, ocena dosedanjih in prihodnjih učinkov ukrepov ter priporočila Evropske komisije. V drugem delu so predstavljena priporočila Evropske komisije državi Sloveniji, katerim sledi pregled skladnosti ukrepov na področju digitalnih spretnosti s smernicami digitalne preobrazbe evropske mreže ECAS. V zaključku poročila so podani predlogi dopolnitev ukrepov nacionalnega strateškega načrta, ki se nanašajo na digitalne spretnosti.

Ključne ugotovitve poročila so naslednje:

- nacionalni cilj 80 % prebivalstva, starega od 16 do 74 let, z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi do leta 2030 je skladen s ciljem evropskega digitalnega desetletja;
- Slovenija v obdobju 2021-2023 ni naredila napredka na področju osnovnih digitalnih spretnosti in še naprej ostaja pod povprečjem EU (delež prebivalcev Slovenije z osnovnimi digitalnimi spretnostmi znaša 46,7 %, delež EU znaša 55,6 %);
- Evropska komisija ugotavlja, da Slovenija izkazuje zelo omejen napredek na področju digitalnih spretnosti prebivalstva navkljub številnim ukrepom;
- Ministrstvo za digitalno preobrazbo za doseg cilja 80 % ljudi z osnovnimi digitalnimi spretnostmi izvedlo 8 javnih naročil in javnih razpisov v vrednosti slabih 26 milijonov EUR v obdobju 2023-2024;
- Ministrstvo za digitalno preobrazbo je v obdobju 2023-2024 izvajalo 5 od 6 predvidenih ukrepov na področji digitalnih spretnosti v skladu z Nacionalnim strateškim načrtom;
- Učinki izvajanih ukrepov Ministrstva za digitalno preobrazbo bodo znani v letu 2025 na podlagi naslednjega merjenja digitalnih spretnosti prebivalstva s strani Statističnega urada Republike Slovenije;
- Izvajani ukrepi so večinoma skladni s smernicami evropske civilne družbe za področje digitalnega izobraževanja, katere je pripravila evropska mreža ECAS;
- Na podlagi ugotovitev so predlagane dopolnitve Nacionalnega strateškega načrta, ki se nanašajo na načrtovanje, izvajanje in vsebino ukrepov na področju digitalnih spretnosti.

SUMMARY

The briefing report presents data and findings on the implementation of digital skills actions under the responsibility of the Ministry for Digital Transformation, which are included in the National Strategic Roadmap for the Digital Decade.

The data was collected on the basis of a review of publicly available sources on the implementation of the actions in the National Strategic Roadmap, the European Commission's analysis of national actions to achieve the digital transformation objectives, and official statistics benchmarking the digital competences of the population.

The first part of the report presents Slovenia's objectives in the field of digital skills, the proportions of the population with basic and advanced digital skills by age group, an overview of the measures taken by the Ministry of Digital Transformation to achieve the objectives, an assessment of the impact of the measures so far and in the future, and the European Commission's recommendations. The second part presents the recommendations of the European Commission to Slovenia, followed by an overview of the consistency of the measures in the field of digital skills with the digital transformation guidelines of the European Citizens Action Service (ECAS). In the conclusion, the report makes proposals for the completion of the measures of the National Strategic Roadmap relating to digital skills.

The key findings of the briefing report are:

- The national target of 80% of the population aged 16-74 with at least basic digital skills by 2030 is in line with the European Digital Decade target;
- Slovenia has not made progress in basic digital skills in the period 2021-2023 and remains below the EU average (46.7% of the population with basic digital skills, compared to 55.6% in the EU);
- The European Commission notes that Slovenia shows very limited progress in the digital skills of its population, despite a number of measures in the National roadmap;
- The Ministry for Digital Transformation implemented 8 public procurement and tendering procedures worth just under €26 million over the period 2023-2024 to reach the target of 80% of people with basic digital skills;
- The Ministry for Digital Transformation has implemented 5 of the 6 actions foreseen in the area of digital skills in the period 2023-2024, in line with the National Strategic Roadmap;
- The impact of the measures implemented by the Ministry for Digital Transformation will be known in 2025 on the basis of the next measurement of the digital skills of the population by the Statistical Office of the Republic of Slovenia;
- The measures implemented are largely in line with the European civil society guidelines for digital education, which have been developed by the European network ECAS.

1 DIGITALNE SPRETNOSTI (KOMPETENCE)

1.1 CILJI DRŽAVE SLOVENIJE

Slovenija je v nacionalni strateški načrt vključila na ravni EU usklajen cilj, da bo do leta 2030 imelo **80 % prebivalstva, starega od 16 do 74 let, vsaj osnovne digitalne spretnosti**¹. Cilj namerava doseči z usposabljanjem 30 % prebivalstva v tej starostni skupini oz. **450.000 prebivalk in prebivalcev** (Poročilo EK, str. 23). Do leta 2030 bo Slovenija za doseg cilja izvedla **16 ciljno usmerjenih in dopolnilnih ukrepov** formalnega in neformalnega izobraževanja, ki bodo na letni ravni vključili 65.000 prebivalk in prebivalcev Slovenije. Nosilci ukrepov so Ministrstvo za digitalno preobrazbo (7), Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (5), Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije (2), Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (1) in Ministrstvo za javno upravo (1) v skupni vrednosti dobrih **190 milijonov EUR** (Nacionalni načrt, str. 21). Velik del sredstev bo Slovenija zagotovila iz naslova nacionalnih virov financiranja. Cilj 80 % prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi kompetencami vključuje drugo največje število posameznih ukrepov v okviru posameznega cilja in drugi največjim proračunom po posameznih ciljnih v nacionalnem strateškem načrtu (Poročilo EK, str. 33).

1.2 OBDOBJE 2021-2023 BREZ NAPREDKA NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI

Evropska komisija ugotavlja, da je uspešnost Slovenije pri uresničevanju cilja **na področju osnovnih digitalnih spretnosti pod povprečjem EU** (Poročilo EK, str. 6).

Leta 2023 je imelo po podatkih Eurostat² **46,7 % prebivalcev Slovenije**, starih 16-74 let, **vsaj osnovne digitalne spretnosti**, kar je pod povprečjem EU (55,6 %). Delež prebivalstva z osnovnimi digitalnimi spretnostmi se je v Slovenija **v primerjavi z letom 2021** v povprečju **zmanjšal za 3 %**, medtem ko se je EU v istem obdobju v povprečju povečal za 1,5 %. Evropska komisija med verjetnimi razlogi za padec navaja manjšo digitalno aktivnost prebivalstva, ki je lahko posledica manjšega obsega dela na daljavo ali spletnih nakupov v obdobju po epidemiji COVID-19 (Poročilo EK, str. 22).

Statistični podatki po različnih starostnih skupinah prebivalstva kažejo, da ima **le mlajši del prebivalstva Slovenije** starega od 16 do 24 let delež osnovnih digitalnih spretnosti nekoliko nad povprečjem EU (73 % v primerjavi z 70 %)³. Glede na leto z 2021 se je delež mladih z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi v tej starostni skupini **povečal za 9,6 %**.

Vse **ostale starostne skupine prebivalstva se nahajajo pod povprečjem EU**. Delež prebivalstva z

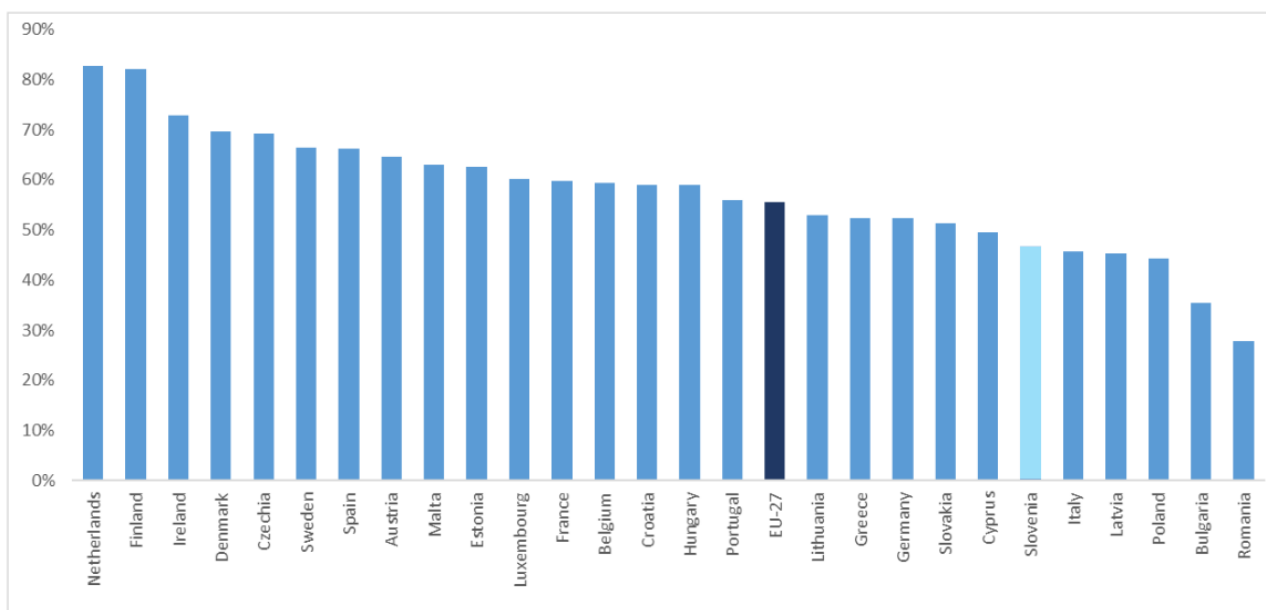
1 Osnovna digitalna znanja in spretnosti pomenijo sposobnost opravljanja z uporabo digitalnih sredstev vsaj ene aktivnosti, povezane z naslednjimi področji: informacije, komunikacija in sodelovanje, ustvarjanje vsebin, varnost in osebni podatki, ter reševanje problemov. Vir: Sklep o vzpostavitvi programa politike Pot v digitalno desetletje do leta 2030, dostop <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022D2481&qid=1686823425778>.

2 Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/30e800ae-5466-40fe-b214-358c3bcc8a98?lang=en>.

3 Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/6177e366-b3be-42f0-aae4-8669645731b8?lang=en>.

vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi v starostni skupini 25-54 let je 54,7 %, medtem ko je povprečje EU 64 %⁴.

Graf št. 1: Delež prebivalstva v državah članicah EU z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi v letu 2023⁵.

Posebej izstopajo razlike v osnovnih digitalnih spretnostih pri **starejšemu delu prebivalstva** starega med 55 in 74 let⁶. V tej starostni skupini je imelo leta 2023 v Sloveniji vsaj osnovne digitalne kompetence 25,7 % starejših, v EU pa 37 %⁷. Pri čemer se je v primerjavi z letom 2021 delež starejših z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi v Sloveniji **zmanjšal za 5,8 %**, medtem ko se je ravni EU povečal za 2,4 %.

Tabela št. 1: Deleži osnovnih digitalnih spretnosti po starostnih skupinah prebivalstva Slovenije in dvoletni trendi njihove rasti oz. upadanja v primerjavi s povprečjem Evropske unije.

Kazalnik / delež	SLO 2021	SLO 2023	Trend SLO	EU 2021	EU 2023	Trend EU	Razlika SLO / EU 2023
Osnovne digitalne spretnosti prebivalstva (16-74 let)	49,67 %	46,7 %	- 2,97 %	53,92 %	55,56 %	+ 1,64 %	- 8,86 %
Starostna skupina (16-24 let)	63,44 %	73,07 %	+ 9,63 %	71,17 %	69,98 %	- 1,19 %	+ 3,09 %
Starostna skupina (25-54) let	58,16 %	54,74 %	- 3,42 %	62,14 %	64 %	+ 1,86 %	- 9,26 %
Starostna skupina (55-74 let)	31,55 %	25,70 %	- 5,85 %	34,62 %	37,05 %	+ 2,43 %	- 11,35 %

4 Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/eac3d136-e4f5-46f5-8809-afdce26fa39e?lang=en>.

5 Vir: Evropska komisija (2024). Digital Decade in 2024: Implementation and perspective (str. 116). Dostop <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/106719>.

6 Na pobudo Mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo in ostalih deležnikov bo Statistični urad RS v statistiko digitalnih spretnosti vključil tudi starostno skupino starejših 75+.

7 Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/10be3e7f-2056-47b4-ae68-95529d3a86d7?lang=en>.

Podoben trend upadanja digitalnih spretnosti prebivalstva na dvoletni ravni je mogoče opaziti tudi pri **naprednih digitalnih spretnostih, pri katerih se Slovenija prav tako nahaja pod povprečjem EU** (18,9 % v primerjavi s 27,3 %). V primerjavi z letom 2021 se je delež prebivalstva z naprednimi digitalnimi spretnostmi znižal za slab odstotek z 19,7 %, povprečje EU pa se je istem obdobju zvišalo za slab odstotek z 26,5 %⁸.

1.3 UKREPI MINISTRSTVA ZA DIGITALNO PREOBRAZBO NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI V LETU 2023

Po podatkih Ministrstva za digitalno preobrazbo je bilo v letu 2023 v različne programe za razvijanje digitalnih spretnosti vključenih 5200 mladih ter 29.000 odraslih in starejših⁹. Ministrstvo je prav tako objavilo novico, da je 5533 starejših zaradi projekta Mobilni heroji bistveno povečalo svoje digitalne spretnosti¹⁰ (informacija o tem, na kakšen način je ministrstvo ugotovljajo bistveno povečanje, v novici ni navedena). Skupna vrednost usposabljanj za krepitev digitalnih kompetenc prebivalstva v letu 2023 je znašala dobrih 13 milijonov evrov.

Tabela št. 2: Pregled izvedenih javnih naročil in javnih razpisov Ministrstva za digitalno preobrazbo za krepitev digitalnih spretnosti prebivalstva v letu 2023¹¹.

Ukrep	Ciljna skupina	Št. vključenih prebivalcev	Trajanje	Vrednost v EUR
Izvedba usposabljanj za starejše z mobilno enoto (https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/471617)	Starejši 55+	vsaj 2700	06.04.2023 - 31.12.2023	121.695,00
Izvedba usposabljanj za starejše z mobilno enoto 2 (https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/476396)	Starejši 55+	vsaj 2100	23.05.2023 - 31.12.2023	106.841,50
Javni razpis za sofinanciranje izvajanja neformalnih izobraževanj za odrasle na področju digitalnih kompetenc za leto 2023 (https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-razpis-za-sofinanciranje-izvajanja-neformalnih-izobrazevanj-za-odrasle-na-podrocju-digitalnih-kompetenc-za-leto-2023-ir-ddk-2023/)	Stari 30 let+	ciljna vrednost 23.830 (za leto 2023)	oktober 2023 - 31. 12. 2023	5.900.000,00
Izvedba pilotnih usposabljanj za ženske s področja IKT (https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/471617)	Ženske 18 let+	Vsaj 180	28.08.2023 - 15.12.2023	170.000,00

8 Vir: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i21/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=45e14dbf-594e-4639-8ba3-bddd9cc4406f.

9 Vir: <https://www.gov.si/novice/2024-01-12-vec-tisoc-mladih-in-starejsih-lani-zacelo-z-digitalnim-opismenjevanjem/>.

10 Vir: <https://www.gov.si/novice/2023-12-29-5533-starejsih-ima-zaradi-mobilnih-herojev-bolise-digitalne-spretnosti/>.

11 Vir: https://www.gov.si/zbirke/javne-objave?status=* &titleref=&publisher%5B%5D=3750&type=&year=0&nrOfItems=100.

objav/487248)				
Javni razpis za sofinanciranje usposabljanj otrok in mladih za krepitev digitalnih kompetenc ter spodbujanje in promocijo naravoslovnih in tehniških poklicev (https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-razpis-za-sofinanciranje-usposabljanj-otrok-in-mladih-za-krepitev-digitalnih-kompetenc-ter-spodbujanje-in-promocijo-naravoslovnih-in-tehniskih-poklicev/)	Otroci in mladi med 6. in 29. letom starosti, dekleta in ženske, stare med 6 in 29 let	6345 (1. rok)	September 2023 - 31. 12. 2023	1.034.235,00
Dodatni ukrep				
Digi Info točke (cilj naročila je bil tudi dvig digitalnih kompetenc vseh ciljnih skupin) https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/492387	Prebivalkam in prebivalcem RS	Ni navedeno v javnem naročilu / sklenjeni pogodbi. V aneksu z dne 1. 4. 2024 so določene ciljne vrednosti o obisku posameznih lokacij Digi info točk	13.09.2023 - 30.11.2024	5.816.310,96

1.4 UČINKI UKREPOV NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI V LETU 2023

Evropska komisija ugotavlja, da Slovenija izkazuje **zelo omejen napredek na področju digitalnih spretnosti prebivalstva** navkljub številnim ukrepom (javnim naročilom in javnim razpisom), ki so namenjeni tako mladim kot odraslim, starejšim in ranljivim skupinam (Poročilo EK, str. 22).

Evropska komisija je **načrtovane ukrepe Slovenije** v nacionalnem strateškem načrtu ocenila tudi v razmerju do stanja na področju digitalnih spretnosti v letu 2023. Po mnenju komisije intenzivnost in obseg ukrepov **nista skladna z visoko stopnjo ambicioznosti pri načrtovanju dinamike doseganja cilja** 80 % prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi (Poročilo EK, str. 23).

Evropska komisija ob tem opozarja, da je ciljna vrednost 80 % prebivalstva do leta 2030 **povezana s skromnim izhodiščem** (Poročilo EK, str. 23). V letu 2023 je bilo to izhodišče 46,7 % prebivalstva.

Vprašljivi so tudi učinki ukrepov, ki se izvajajo prek javnih naročil kot so Mobilni heroji, za katerega ministrstvo trdi, da je več kot 5.000 starejših v štirih urah usposabljanj bistveno izboljšalo svoje digitalne spretnosti (op.a.).

Učinki ukrepov Ministrstva za digitalno preobrazbo, ki so se zaključili v letu 2023, zaradi **časovne distance** še niso zajeti v podatkih Eurostat. Statistični podatki na nacionalni ravni se zbirajo v drugi četrtini leta, Eurostat pa jih objavi ob koncu leta¹². Morebitne učinke izvedenih ukrepov v letu 2023 in v začetku leta 2024 bodo mogoče ugotavljati ob koncu leta 2024 (op. a.).

12 Vir: Eurostat metodološka pojasnila za kazalnik digitalne spretnosti prebivalstva https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/isoc_sk_dskl_i21_esmsip2.htm.

1.5 UKREPI MINISTRSTVA ZA DIGITALNO PREOBRAZBO NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI V LETU 2024

Ministrstvo za digitalno preobrazbo je po javno dostopnih podatkih¹³ v letu 2024 objavilo dve novi javni naročili in nov javni razpis za usposabljanja na področju digitalnih kompetenc. Skupaj je bilo po podatkih ministrstva do konca avgusta 2024 v usposabljanja za digitalno opismenjevanje prebivalcev vključenih več kot 9140 otrok in mladih ter skoraj 27 tisoč odraslih in starejših, med njimi več kot 8300 starejših od 55. let¹⁴.

Zaradi časovne distance pri statističnem merjenju bodo podatku o deležu prebivalstva z digitalnimi spretnostmi znani konec leta 2024, pri čemer bodo zajeli učinke projektov in javnih naročil, ki so se izvajali do druge četrtine leta. Celoten obseg učinkov izvedenih ukrepov v letu 2024 bo razviden v statističnih podatkih za leto 2025 (op. a.).

Tabela št. 3: Objavljena javna naročila in javni razpisi ter tekoči ukrepi Ministrstva za digitalno preobrazbo za krepitev digitalnih spretnosti prebivalstva v letu 2024.

Ukrep	Ciljna skupina	Št. vključenih prebivalcev	Trajanje	Vrednost v EUR
Izvedba usposabljanj za starejše z mobilno enoto - Mobilni heroji https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/816480	Starejši 55+	vsaj 4200	20.05.2024 - 30.11.2024	277.574,40
Javni razpis za sofinanciranje usposabljanj otrok in mladih za krepitev digitalnih kompetenc ter spodbujanje in promocijo naravoslovnih in tehniških poklicev (https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-razpis-za-sofinanciranje-usposabljanj-otrok-in-mladih-za-krepitev-digitalnih-kompetenc-ter-spodbujanje-in-promocijo-naravoslovnih-in-tehniskih-poklicev/)	Otroci in mladi med 6. in 29. letom starosti, dekleta in ženske, stare med 6 in 29 let	17.340 (2. rok)	1.1.2024 - 31.12.2024	2.826.420,00
Javni razpis za financiranje izvajanja neformalnih izobraževanj za odrasle na področju digitalnih kompetenc za leti 2024 in 2025 (https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-razpis-za-financiranje-izvajanja-neformalnih-izobrazevanj-za-odrasle-na-podrocju-digitalnih-kompetenc-za-leti-2024-in-2025-jr-ddk-2024-2025/)	Odrasli 30 let+	od 25.530 do 38.295	2024-2025	5.999.550,00
Dodatni ukrepi				
Svetovanje in uporabniška podpora prebivalkam in prebivalcem pri uporabi digitalnih javnih storitev (Digi info točke) https://www.enarocanje.si/#/pregled-objav/816480	prebivalke in prebivalci RS	Najmanj 4608 svetovanj, 12 enournih dogodkov z najmanj 25	01.12.2024 - 30.11.2025	3.586.800,00

13 Vir: https://www.gov.si/zbirke/javne-objave?status=*%5D=3750&type=&year=0&nrOfItems=100

14 Vir: <https://www.gov.si/novice/2024-08-30-svetovni-dan-pismenosti-digitalno-opismenjevanje-za-digitalno-vkljucevanje/>.

1.6 VIZUALIZACIJA PODATKOV O IZVAJANJU UKREPOV NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI

V obdobju 2023-24 je Ministrstvo za digitalno preobrazbo za dosego cilja 80 % ljudi z osnovnimi digitalnimi kompetencami izvedlo **8 javnih naročil in javnih razpisov** v vrednosti **slabih 26 milijonov EUR** (grafika št. 1).

Grafika št. 1: Vizualizacija podatkov ukrepov na področju digitalnih spretnosti

Ukrepi Ministrstva za digitalno preobrazbo za dosego cilja 80 % ljudi z osnovnimi digitalnimi kompetencami v obdobju 2023-2024					
	Ukrep	V izvajanju	Št. javnih naročil	Št. javnih razpisov	Vrednost v EUR
1	Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti	Da			
2	Digitalno opismenjevanje otrok in mladih	Da		1 (dva roka)	3.860.655,00
3	Digitalno opismenjevanje starejših v ruralnih okoljih	Da	3		506.111,40
4	Digitalno opismenjevanje odraslih	Da		2	11.899.550,00
5	Digi infotočke	Da	2		9.403.110,96
6	Digitalno opismenjevanje po konceptu train the trainer	Ne	0	0	0

Projekt Sooblikovanje digitalnih politik v Sloveniji 2 (CODIS 2)

Table: Inštitut za elektronsko participacijo • Source: Vir: Inštitut za elektronsko participacijo • Created with Datawrapper

1.7 PRIPOROČILA EVROPSKE KOMISIJE NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI

V skladu s predhodnim Poročilom o stanju digitalnega desetletja za leto 2023¹⁵, v katerem je Evropska komisija priporočala povečanje ravni osnovnih digitalnih spretnosti prebivalstva, je po mnenju komisije **Slovenija zelo dejavna pri odpravljanju primanjkljaja** na področju osnovnih digitalnih spretnosti (Poročilo EK, str. 23). Vendar pa izzivi pri izboljšanju osnovnih digitalnih spretnosti prebivalstva ostajajo.

Evropska komisija priporoča Sloveniji, da **pospeši prizadevanja na področju osnovnih digitalnih spretnosti** z okrepljenim in intenzivnejšim sodelovanjem med javnimi in zasebnimi akterji (Poročilo EK, str. 7). Komisija prav priporoča predložitev **dodatnih ukrepov** za izboljšanje digitalne usposobljenosti prebivalstva.

Glede na **skromno izhodiščno vrednost** (46,7 %) bo Slovenija morala za dosega cilja do leta 2030 povečevati delež prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi **za 4,76 % na letni ravni**. Tolikšno povečanje je v obdobju 2021-2023 uspelo samo dvema članicama EU (Češki in Madžarski (op. a.).

2 SKLADNOST UKREPOV NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI S SMERNICAMI DIGITALNE PREOBRAZBE ECAS

Skupina za digitalno preobrazbo pri Konvenciji civilne družbe, ki jo je vodila evropska mreža ECAS¹⁶, je pripravila smernice za digitalno preobrazbo EU¹⁷. Smernice se med drugimi nanašajo tudi na področje digitalnega izobraževanja. V nadaljevanju je na podlagi pregleda vsebinskega ujemanja podana ocena skladnosti med ukrepi v Nacionalnem strateškem načrtu, ki se nanašajo na doseganje cilja 80 % prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi in smernicami evropske civilne družbe za področje digitalnega izobraževanja in so relevantne v slovenskem nacionalnem kontekstu.

Tabela št. 4: Vsebinsko ujemanja med smernicami evropske civilne družbe za področje digitalnega izobraževanja in ukrepi v Nacionalnem strateškem načrtu, ki se nanašajo na doseganje cilja 80 % prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi (ujemanje ukrepa vsaj z eno smernico).

Ukrep	Smernica
Usposabljanje strokovnih in vodstvenih delavcev v vzgoji in izobraževanju	Usposabljanja o digitalnih spretnostih tudi za učitelje in javno upravo
Krepitev digitalnih kompetenc zaposlenih v MSP-jih	Znanje o zasebnosti in varstvu podatkov, prilagojeno posebnim ciljnim skupinam
Krepitev digitalnih kompetenc za zaposlene v javni upravi	Usposabljanja o digitalnih spretnostih tudi za učitelje in javno upravo
Digitalno opismenjevanje otrok in mladih	Usposabljanje o širokem spektru digitalnih spretnosti, prilagojeno potrebam ranljivih skupin prebivalcev Digitalne kompetence in spretnosti bi morale vključevati

15 Vir: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/2023-report-state-digital-decade>.

16 Vir: The European Citizen Action Service <https://ecas.org/>

17 Vir: <https://ecas.org/wp-content/uploads/2024/09/ECAS-Digital-Inclusion-Guidelines-241114-Full.pdf>.

	tudi mehke spretnosti Krepitev državljske vzgoje in krepitev zaupanja
Digitalno opismenjevanje starejših v ruralnih okoljih	Spodbujanje digitalnih spretnosti za tiste, ki jih digitalni prehod močnejše prizadene
Digitalno opismenjevanje odraslih	Vključevanje organizacij civilne družbe in lokalnih pobud v izvajanje javnih izobraževanj
Digi infotočke	/
Digitalizacija izobraževanja na ravni OŠ, SŠ in izobraževanja odraslih – oprema	Izobraževanje z digitalnimi orodji ne bi smelo biti manj kakovostno v primerjavi z analognim izobraževanjem
Digitalizacija izobraževanja na ravni OŠ, SŠ in izobraževanja odraslih – aplikacije in storitve	Izobraževanje z digitalnimi orodji ne bi smelo biti manj kakovostno v primerjavi z analognim izobraževanjem
Eksperimentalni in pilotni projekti – za RIN	Vključevanje digitalnega znanja, spretnosti in kompetenc v formalno izobraževanje
Digitalno opismenjevanje po konceptu train the trainer	Posvetovanje z izvajalci neformalnega izobraževanja pri pripravi izobraževalnih načrtov
Vodenje in digitalna strategija posamezne ustanove na področju izobraževanja	Izobraževanje z digitalnimi orodji ne bi smelo biti manj kakovostno v primerjavi z analognim izobraževanjem
Razvoj in preverjanje računalniškega mišljenja	Vključevanje digitalnega znanja, spretnosti in kompetenc v formalno izobraževanje
Usposabljanja visokošolskih učiteljev in strokovnih sodelavcev z uporabo IKT	Usposabljanja o digitalnih spretnostih tudi za učitelje in javno upravo
Zagotovitev IKT/infrastrukture za uporabo v izobraževalnem procesu na področju VŠ	Izobraževanje z digitalnimi orodji ne bi smelo biti manj kakovostno v primerjavi z analognim izobraževanjem

Pregled vsebinskega ujemanja ukrepov v Nacionalnem strateškem načrtu, ki se nanašajo na doseganje cilja 80 % prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi in smernicami evropske civilne družbe za področje digitalnega izobraževanja kaže, da ukrepi izpolnjujejo večino (10) od 13 smernic, ki so relevantne v slovenskem nacionalnem kontekstu.

Smernice evropske civilne družbe, pri katere ni mogoče ugotoviti ujemanja z opisi ukrepov v nacionalnem strateškem načrtu za doseganje osnovnih digitalnih kompetenc, so naslednje:

- Usposabljanja za medijsko pismenost morajo biti namenjena vsem segmentom družbe;
- Medsektorsko sodelovanje pri vprašanjih v zvezi s potrebami na področju digitalne preobrazbe;
- Razvoj na udeležence osredotočenega pristopa k digitalizaciji v izobraževanju.

3 PREDLOGI DOPOLNITEV NACIONALNEGA STRATEŠKEGA NAČRTA NA PODROČJU DIGITALNIH SPRETNOSTI

Na podlagi predstavljenih priporočil Evropske komisije in zbranih podatkov iz javno dostopnih statistik in virov ter pripomb civilne družbe na osnutek Nacionalnega strateškega časovnega načrta

za digitalno desetletje¹⁸ predlagamo naslednje dopolnitve nacionalnega strateškega načrta na področju digitalnih spretnosti:

1) Popravek nacionalne izhodiščne vrednosti deleža prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi s sedanjih 50% na 46,7 % v skladu z uradnimi statističnimi podatki in temu ustrezen popravek obstoječe nacionalne časovnice doseganja cilja 80 % prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi do leta 2030 (Nacionalni načrt, str. 7). Sedanja časovnica v Nacionalnem strateškem načrtu predvideva, da bo leta 2023 delež prebivalstva Slovenije z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi znašal 57 % (ibid.). Dejanski delež prebivalstva glede na javno dostopne Eurostat znaša 46,7 %. Prav tako je v nacionalnem načrtu predvideva 3 % rast na letni ravni, ki pa bo morala glede na dejansko izhodiščno vrednost znašati 4,7 %. Temu ustrezno bi morala pristojna ministrstva ponovno premisliti predvideno število vključenih prebivalcev po posameznih ukrepih za pridobivanje in razvoj digitalnih kompetenc.

2) Dopolnitev opisa in časovnice izvajanja ukrepa št. 9 Digitalno opismenjevanje po konceptu train the trainer (Nacionalni načrt str. 26), katerega pričakovani učinek je neposredno digitalno opismenjenih 13.000 prebivalcev. Nacionalni načrt predvideva začetek izvajanja ukrepa v letu 2024. Po javno dostopnih podatkih se ta ukrep v letu 2024 še ni začel izvajati. Vsebina ukrepa opisuje značilnosti organizacij, ki spadajo v nevladnih sektor. Zato predlagamo, da se vsebina ukrepa dopolni z navedbo nevladnih organizacij in ostalih organizacij v drugih sektorjih, katerim je namenjen ukrep. Prav tako predlagamo, da se v ukrep vključijo specifična usposabljanja za javne uslužbenke, ki pogosto delajo s starejšimi (socialne delavce, socialne gerontologe, javne uslužbenke in zdravstvene delavce). Tako bodo bolje pripravljene za pomoč pri digitalni pismenosti in pri usmerjanju starejših k ustreznim digitalnim storitvam.

3) Ciljno in lokalno informiranje ter vključevanje specifičnih in težje dostopnih skupin prebivalstva v obstoječe ukrepe digitalnega opismenjevanja. Nacionalni strateški načrt mora biti skladen s potrebami specifičnih ciljnih skupin. V opise ukrepov digitalnega opismenjevanja vključiti strategije za doseganje specifičnih skupin (npr. starejših, ljudi v ruralnih okoljih) in spodbujati sodelovanje z lokalnimi organizacijami, ki bi lahko pomagale pri izvajanju ukrepov na terenu. Njihova vključitev bi lahko prispevala k večji dostopnosti in učinkovitosti programov, zlasti v ruralnih območjih. Ob tem predlagamo sistematično promocijo digitalnih storitev, ki prispevajo k boljši kakovosti življenja (npr. dostop do zdravja, komunikacija z družino) in bi lahko spodbudila večjo pripravljenost na sodelovanje v ukrepih digitalnega opismenjevanja.

4) Vključitev načel tehnološke nevtralnosti in digitalne suverenosti v ukrepe za pridobivanje in razvoj digitalnih kompetenc prebivalcev Republike Slovenije (ukrepi št. 1, 3-7 in 9-16, Nacionalni načrt, str. 22-29). Načelo tehnološke nevtralnosti se nanaša na uporabniško svobodo posameznikov in organizacij, da lahko glede na svoje potrebe, zase izberejo najbolj primerne tehnologije. Načelo digitalne suverenosti pomeni, da imajo uporabniki digitalnih tehnologij ustrezne informacije, znanje ter razvite veščine in kompetence za samostojno odločanje o prilagodljivi, varni in zasebni uporabi strojne in programske opreme, v skladu z njihovimi pričakovanji. Med cilji ukrepov za pridobivanje in razvoj digitalnih kompetenc prebivalcev Republike Slovenije bi zato morala biti tudi krepitev njihove digitalne suverenosti v odnosu do poslovnih modelov tehnoloških multinacionalk in podatkovnega kapitalizma ter spodbudnosti kritičnega, samostojnega in informiranega odločanja o

18 Vir: <https://www.inepa.si/2023/09/21/pripombe-civilne-druzbe-na-osnutek-nacionalnega-strateskega-casovnega-nacrta-za-digitalno-desetletje/>.

odgovorni uporabi digitalnih tehnologij in storitev (v povezavi z opolnomočenjem, zasebnostjo, varnostjo, zaščito podatkov in digitalnim odklopom ter ostalimi zavezami Evropske deklaracije o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje¹⁹). Upoštevanje načela tehnološke nevtralnosti bo prispevalo k bolj kakovostnem pridobivanju digitalnih kompetenc po meri ciljnih skupin prebivalstva in njihovih potreb.

19 Vir: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023C0123(01)).